

Vermindering regeldruk in verkiezingsprogramma's

Een beoordeling van de programma's van 11 politieke partijen
voor de verkiezingen van de Tweede Kamer op 9 juni 2010

1. Inleiding

Het Adviescollege toetsing administratieve lasten (Actal) heeft tot doel een cultuuromslag bij regelgevers te bewerkstelligen, teneinde de regeldruk blijvend te verminderen. Veel nieuwe beleidsvoornemens ontstaan aan het begin van een kabinetsperiode. Daarom benut Actal de verkiezingen van 9 juni aanstaande om aandacht te vragen voor deze cultuuromslag.

In 2009 heeft Actal beoordeeld in welke mate de negen Nederlandse politieke partijen, die deelnamen aan de Europese parlementsverkiezingen, in hun programma's aandacht schenken aan de vermindering van regeldruk en betere regelgeving. Deze aandacht bleek beperkt te zijn. Begin 2010 zijn de gevolgen voor de regeldruk in de verkiezingsprogramma's voor de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010 getoetst. Er bleek dat binnen de G31 bij driekwart van de verkiezingsprogramma's voor de gemeenteraadsverkiezingen de aandacht voor het voorkomen en verminderen van deze regeldruk onder de maat is. Sommige verkiezingsprogramma's bevatten beleidsvoornemens die de regeldruk zelfs verzwaren.

In deze rapportage beoordeelt Actal de programma's van 11 politieke partijen voor verkiezingen Tweede Kamer op 9 juni 2010 op vermindering regeldruk.

2. Onderzoeksaanpak

Het onderzoek betreft de programma's van politieke partijen die momenteel in de Tweede Kamer zitten. In volgorde van de huidige omvang van de fracties gaat het om CDA, PvdA, SP, VVD, PVV, GroenLinks (GL), ChristenUnie (CU), D66, Partij voor de dieren (PvdD), SGP en Trots op Nederland (Trots).¹

Het onderzoek hanteert dezelfde systematiek als de eerdere onderzoeken naar de verkiezingsprogramma's voor de Europese en de gemeenteraadsverkiezingen. De gehanteerde beoordelingscriteria zijn:

1. Bewustzijn: Wordt er in het verkiezingsprogramma aandacht besteed aan vermindering van de regeldruk?
2. Organisatie en programma's: Wordt er aandacht besteed aan de organisatie van vermindering van de regeldruk of programma's daarvoor?
3. Minder-belastende alternatieven: Wordt in het verkiezingsprogramma een standpunt ingenomen over minder belastende alternatieven bij (de uitvoering van) nieuwe en bestaande regelgeving?
4. Concreetheid van reductiemaatregelen: Worden er in het verkiezingsprogramma concrete voorstellen gedaan voor vermindering van de regeldruk voor bedrijven en voor burgers?
5. Lastenverzwaring: Worden er voorstellen gedaan die leiden tot verzwaring van de regeldruk voor bedrijven en voor burgers?

¹ De basisprogramma's zijn gezien. Discussies zoals de datum waarop de PvdA de AOW-leeftijd wil verhogen, zijn naar verwachting niet relevant voor de vermindering van regeldruk. Deze additionele zaken zijn derhalve buiten de beoordeling gelaten. Hetzelfde geldt voor de zogenaamde 'tweede orde effecten'.

6. Publieke dienstverlening: Wordt er in het verkiezingsprogramma expliciet aandacht besteed aan verbetering van (de kwaliteit van) dienstverlening aan bedrijven en aan burgers?
7. Toezichtlasten: In hoeverre worden de toezichtlasten beïnvloed door de standpunten in het verkiezingsprogramma?
8. Professionals: In hoeverre wordt de regeldruk voor professionals beïnvloed door de standpunten in het verkiezingsprogramma?
9. Interbestuurlijke lasten: In hoeverre worden de interbestuurlijke lasten beïnvloed door de standpunten in het verkiezingsprogramma?

Per criterium kon maximaal 5 punten worden gescoord. Een hoge score drukt meer aandacht voor regeldruk uit. Bij de vragen 4, 5 en 6 is een onderscheid gemaakt naar gevolgen voor bedrijven en burgers. Daarom is bij die antwoorden een wegingsfactor toegepast. In totaal kon maximaal 45 punten worden behaald. Deze rapportage geeft de scores in procenten weer.

3. Bevindingen

Algemeen oordeel vermindering regeldruk verkiezingsprogramma's

De VVD schenkt het meest aandacht aan de vermindering van regeldruk. De VVD toont zich het meest bewust van het belang van de vermindering van regeldruk en doet concrete voorstellen met effect voor zowel bedrijven, burgers als professionals. Voorbeelden zijn het afschaffen van de verpakkingenbelasting, de 'sterftax', de 'tickettax', het kindgebonden budget, het flink snoeien in 70 inkomensafhankelijke regelingen, en het samenvoegen van de WWB, Wajong en WSW. De top 5 van de partijen die de regeldruk willen verminderen is:

1. VVD.
2. CDA.
3. PvdA.
4. D66.
5. CU.

De Partij voor de Dieren besteedt relatief het minste aandacht aan het verminderen van regeldruk en aan de mogelijkheid om voor minder belastende alternatieven te kiezen. De partij doet wel voorstellen die de administratieve lasten voor bedrijven en burgers verzwaren, bijvoorbeeld in de vorm van meer toezicht in slachthuizen, etiketteringsvereisten, en een identificatie- en registratiesysteem voor paarden en pony's.

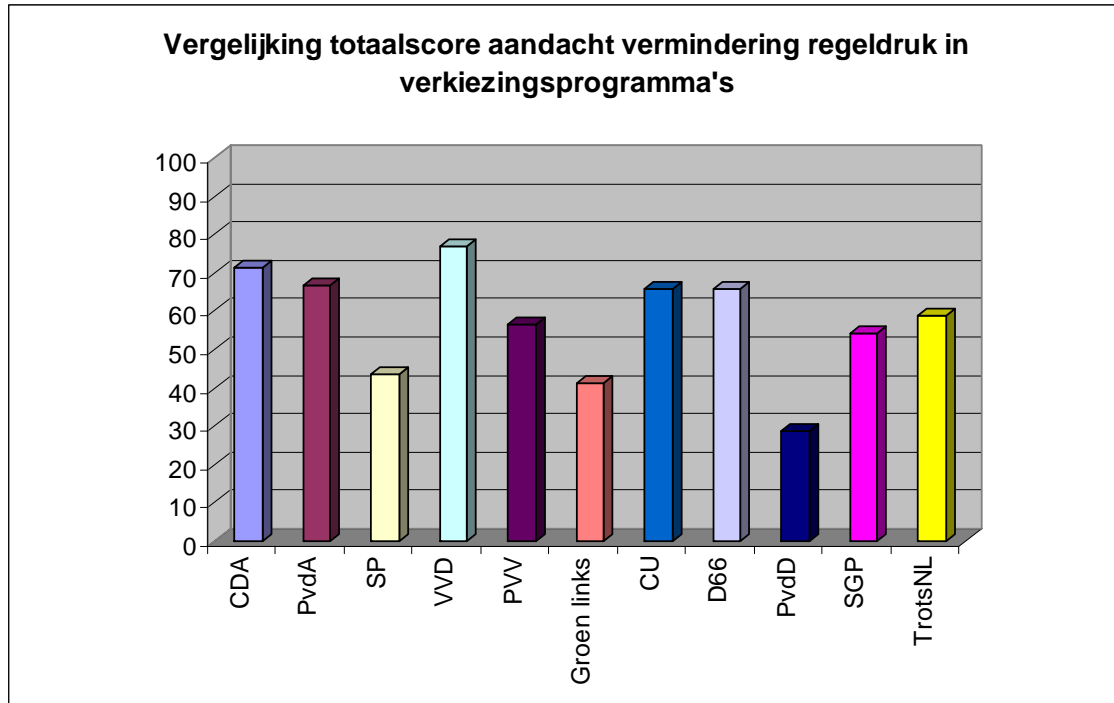

Diagram 1 Vergelijking totaalscore van de politieke partijen

Hierna worden de resultaten per vraag geïllustreerd.

Vermindering regeldruk is speerpunt

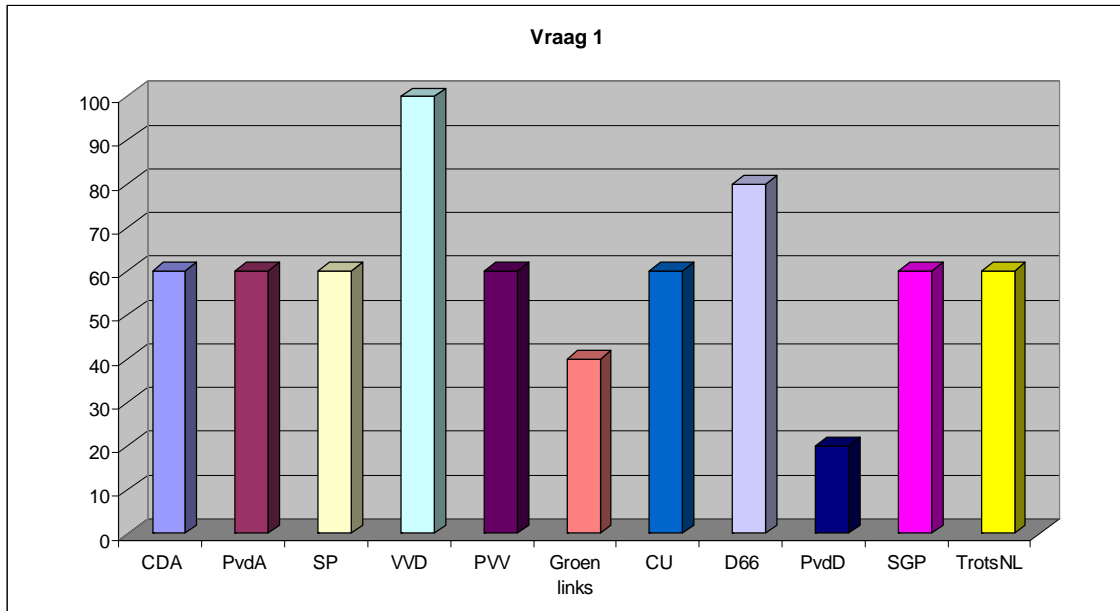

Diagram 2 Vergelijking score op vraag 1

De VVD geeft in elk hoofdstuk en daarbinnen in bijna elke paragraaf aandacht aan de vermindering van de bureaucratie en onnodige lasten. ‘Ondernemers moeten de ruimte krijgen en niet worden gehinderd door overbodige regelgeving of vergunningen.’

‘De VVD wil de woningmarkt bevrijden van regelzucht en andere overheidsbemoeienis.’

‘De VVD wil zeker weten of Europese regelgeving noodzakelijk is of dat landen het beter zelf kunnen afhandelen.’

Het D66-programma schenkt op verschillende plaatsen aandacht aan de vermindering van regeldruk voor de ondernemer, docenten en de zorgprofessional.

De meeste andere partijen zijn zich gemiddeld bewust van de (gevolgen van hun beleidsvoornemens voor) de vermindering van regeldruk. Zoals al eerder aangegeven is de vermindering van regeldruk geen thema voor de Partij voor de Dieren.

Aandacht voor aanpak vermindering regeldruk

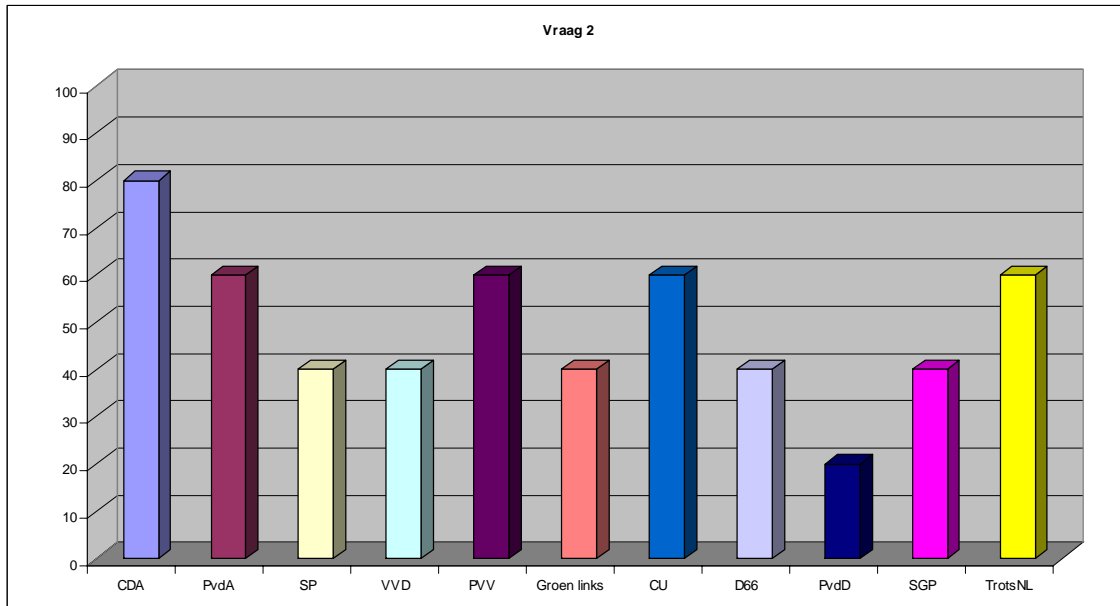

Diagram 3 Vergelijking score op vraag 2

CDA besteedt de meeste aandacht aan de organisatie van de vermindering van regeldruk. Zo pleit CDA voor een onafhankelijk Europese ACTAL die structureel vooraf de administratieve gevolgen van Europese wetgevingsvoorstellen in kaart brengt.

De PvdA besteedt ook aandacht aan de aanpak van regeldruk en spreekt van het handhaven van de nullijn en de voorwaarde van een kosten-batenaanpak bij nieuwe wetgeving.

De PVV zet zich in de Kamer in voor 25% merkbare administratieve lastenverlichting op korte termijn. Daarnaast moet volgens PVV gelden: één nieuwe regel erbij, twee weg. Dat dwingt de overheid aan te geven welke regels moeten verdwijnen. Kanttekening daarbij is dat het schrappen van regels niet noodzakelijkerwijs betekent dat ook de regeldruk zal verminderen.

De CU wil dat de Commissie Regeldruk Bedrijven voortgezet wordt en dat het kabinet voorstellen van deze commissie van reactie voorziet zodat duidelijk gemotiveerd wordt waarom het wel of niet wordt overgenomen.

Trots op Nederland wil dat alle nieuwe wet- en regelgeving wordt onderworpen aan een kosten-batenanalyse. Pas als dit een positief resultaat heeft, wordt de wet ingevoerd.

Minder-belastende alternatieven

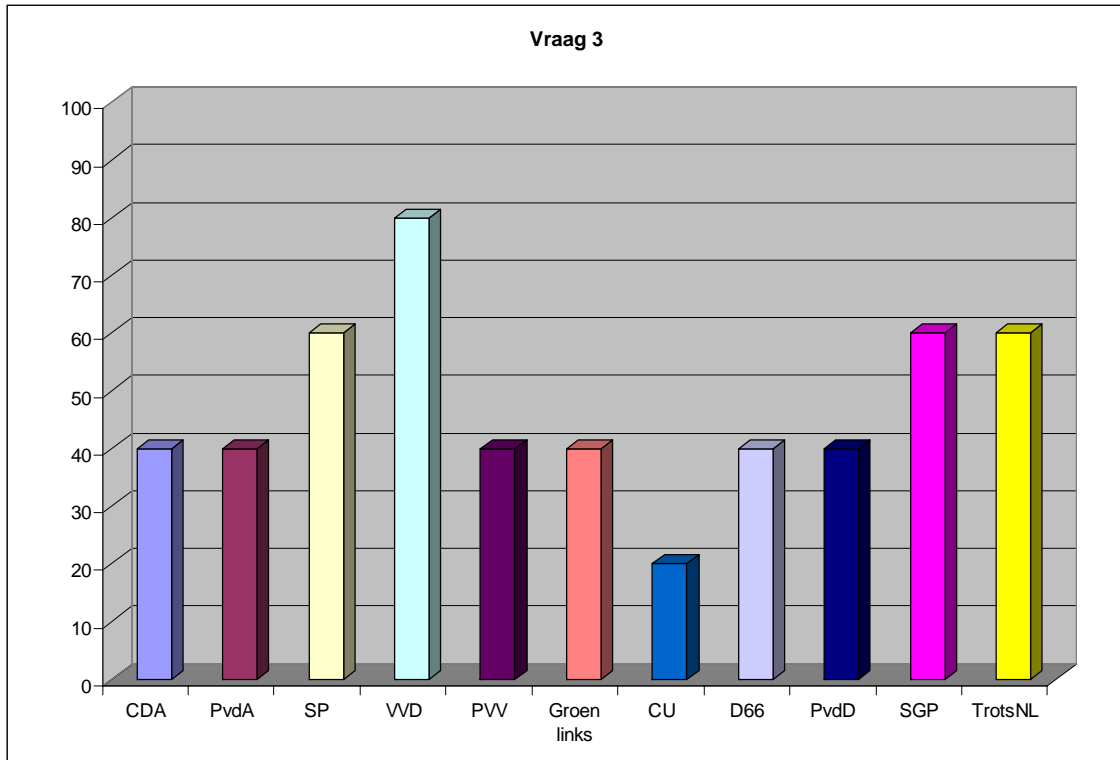

Diagram 4 Vergelijking score op vraag 3

De minder belastende alternatieven die de VVD voorstaat, betreffen meestal het afschaffen van belastingen en subsidies. Ook noemt VVD de hervorming van de indicatiestelling ('einde aan situatie van één aandoening - drie loketten'). 'Voor mensen die hun zorg helemaal zelf willen regelen zal de VVD het PGB wettelijk verankeren.'

Andere partijen spreken zich hooguit op hoofdlijnen uit over minder belastende alternatieven. De SGP heeft onder 'economie en ondernemerschap' opgenomen dat de overheid al het mogelijke moet doen om de regeldruk en administratieve lastendruk omlaag te brengen. Bij het vormgeven van nieuwe regelgeving moet dit aspect zwaar wegen. Ook bestaande regelgeving moet op dit punt regelmatig tegen het licht gehouden worden.

Trots op Nederland wil dat er geen Nederlandse kop op Europese regelgeving komt.

Concreetheid reductiemaatregelen voor bedrijven

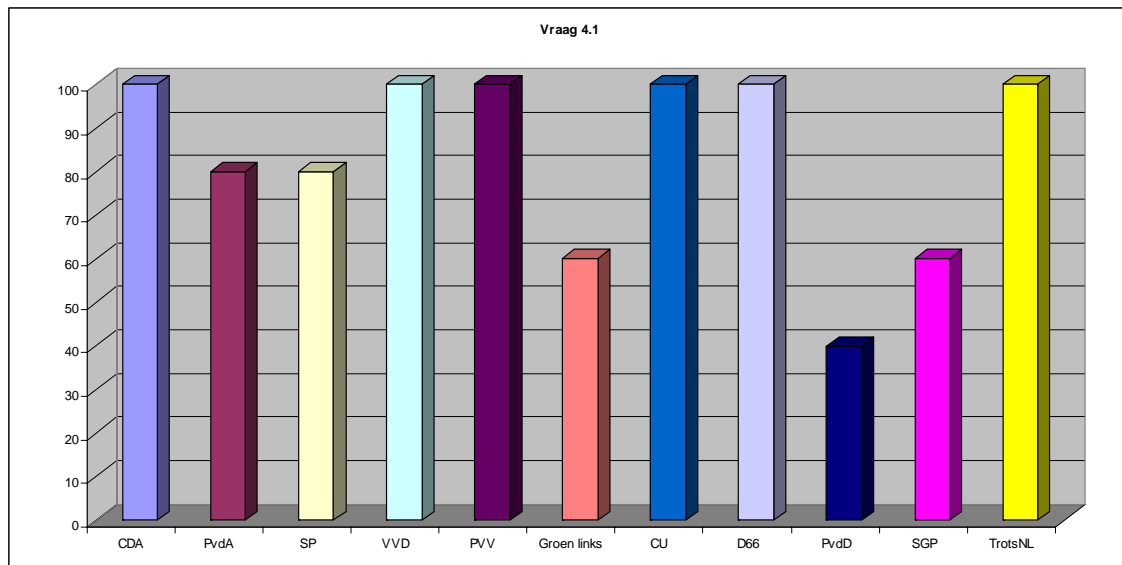

Diagram 5 Vergelijking score op vraag 4.1

Veel partijen vullen hun voornemens om de regeldruk te beperken concreet in. Het is positief dat 6 politieke partijen het maximum aantal punten scoort bij vraag 4.1. Dat betekent dat deze partijen 3 of meer concrete voorstellen doen om de regeldruk voor bedrijven te beperken.

Concreetheid reductiemaatregelen voor burgers

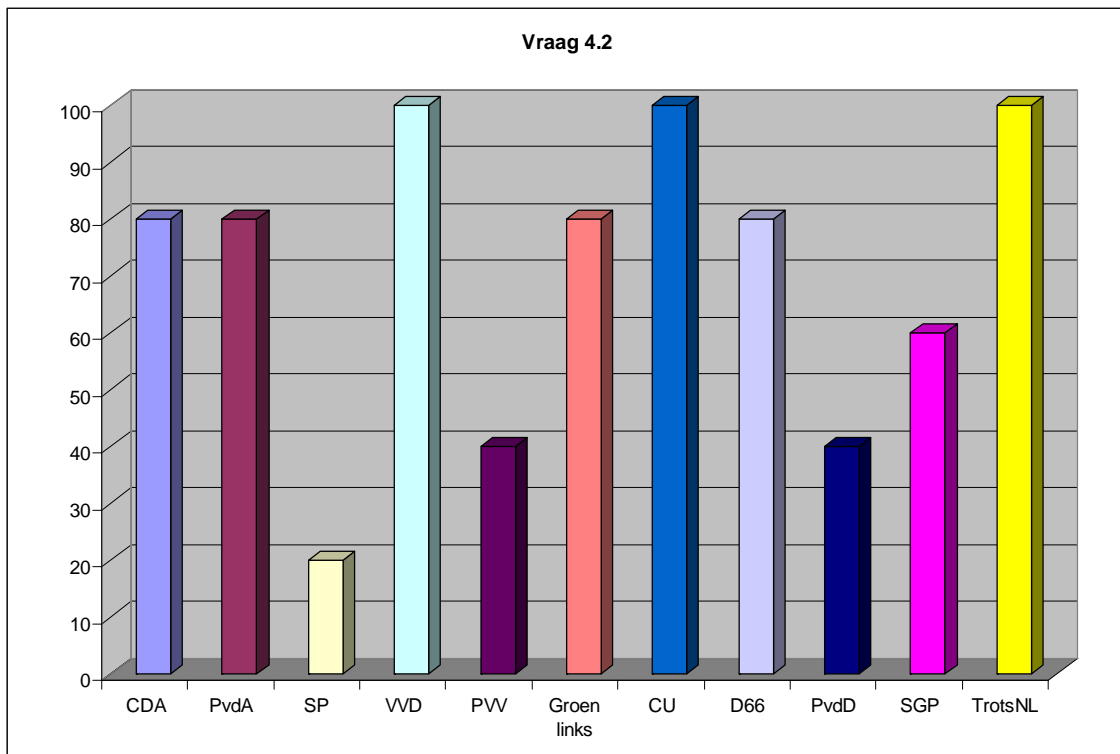

Diagram 6 Vergelijking score op vraag 4.2

De partijen noemen gemiddeld minder concrete maatregelen om de regeldruk voor burgers te verlagen dan bij de regeldruk voor bedrijven. Drie partijen scoren het maximum aantal punten bij vraag 4.2. Zij doen 3 of meer concrete voorstellen om de regeldruk voor burgers te verlichten.

In het SP-programma staan geen concrete voorstellen om de regeldruk voor burgers te beperken.

Aandacht voor lastenverzwaring voor bedrijven

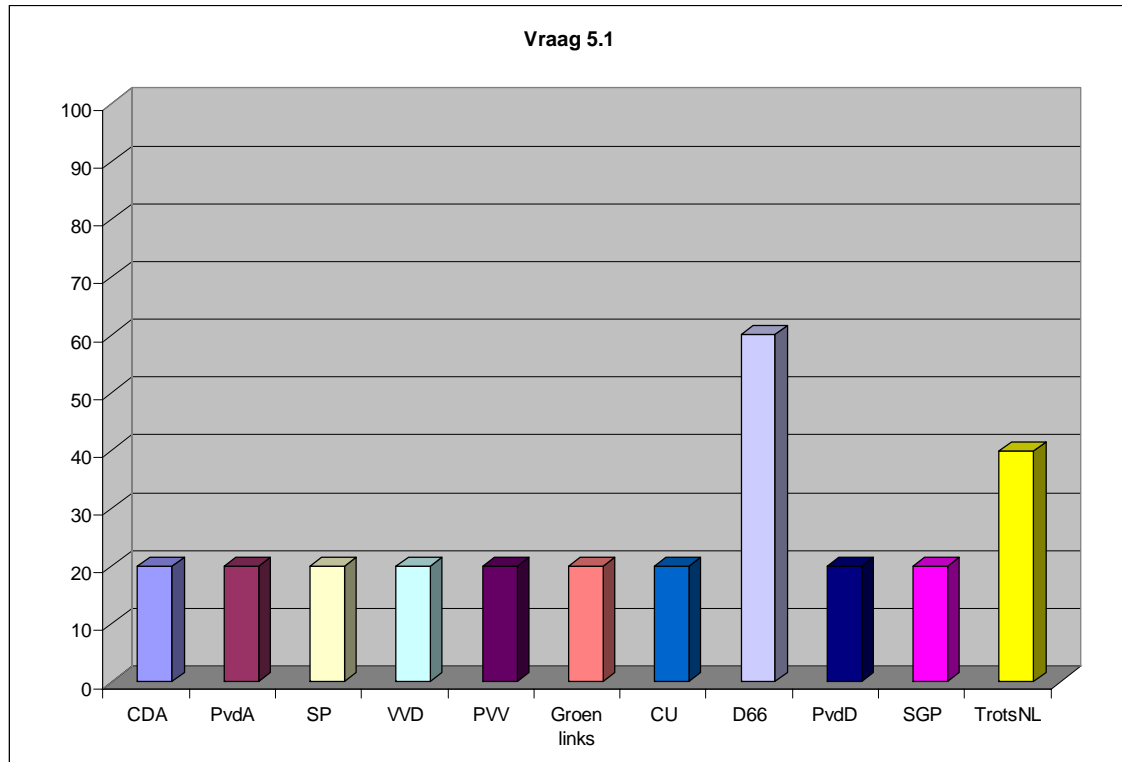

Diagram 7 vergelijking score op vraag 5.1

Alle politieke partijen hebben in het verkiezingsprogramma voornemens opgenomen waardoor de regeldruk voor bedrijven wordt verzwamd. Zij maken echter niet expliciet dat de maatregelen leiden tot een toename van regeldruk. Ook is niet vermeld welke alternatieven zijn overwogen of in hoeverre de lastenverzwaringen ook moeten worden gecompenseerd.

D66 vormt op dit laatste overigens een uitzondering. D66 stelt voor om bedrijven op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen te certificeren, maar vindt dat daarbij nadrukkelijk wel rekening moet worden gehouden met de concurrentiepositie.

Aandacht voor lastenverzwaring voor burgers

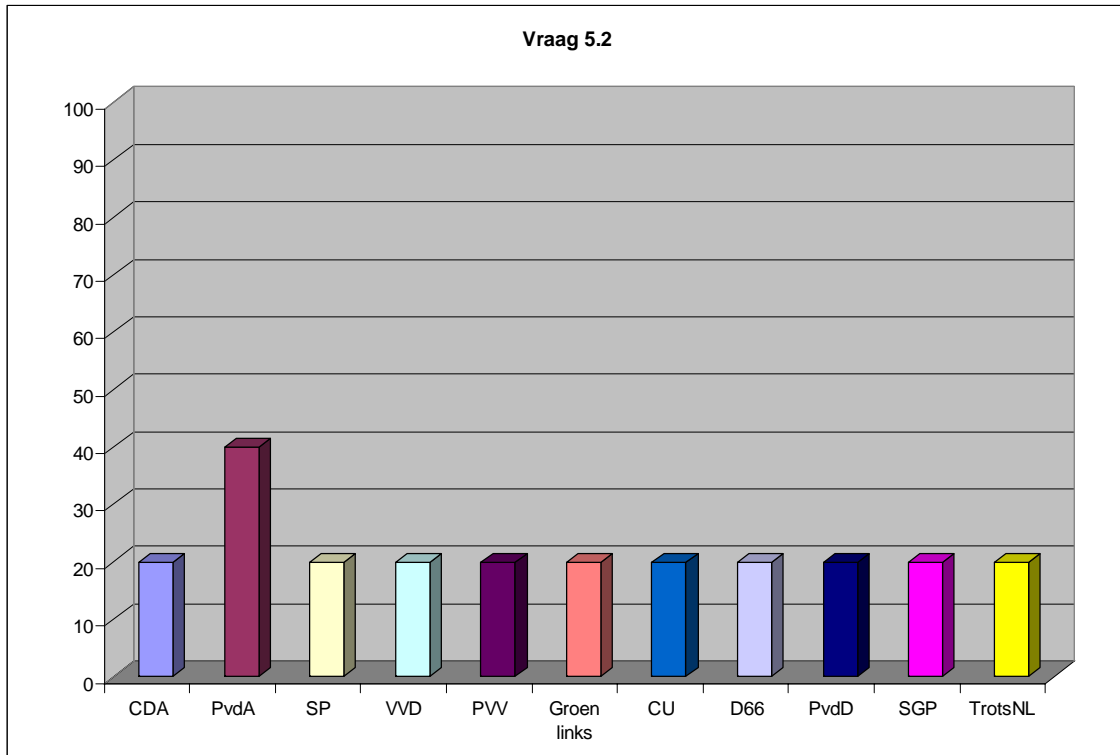

Diagram 8 Vergelijking score op vraag 5.2

In het PvdA-programma staan geen maatregelen die lastenverzwarende gevolgen hebben voor de regeldruk voor burgers. In alle andere programma's staan wel maatregelen die de regeldruk verhogen. Aan deze consequenties schenken de politieke partijen geen aandacht.

Publieke dienstverlening aan bedrijven

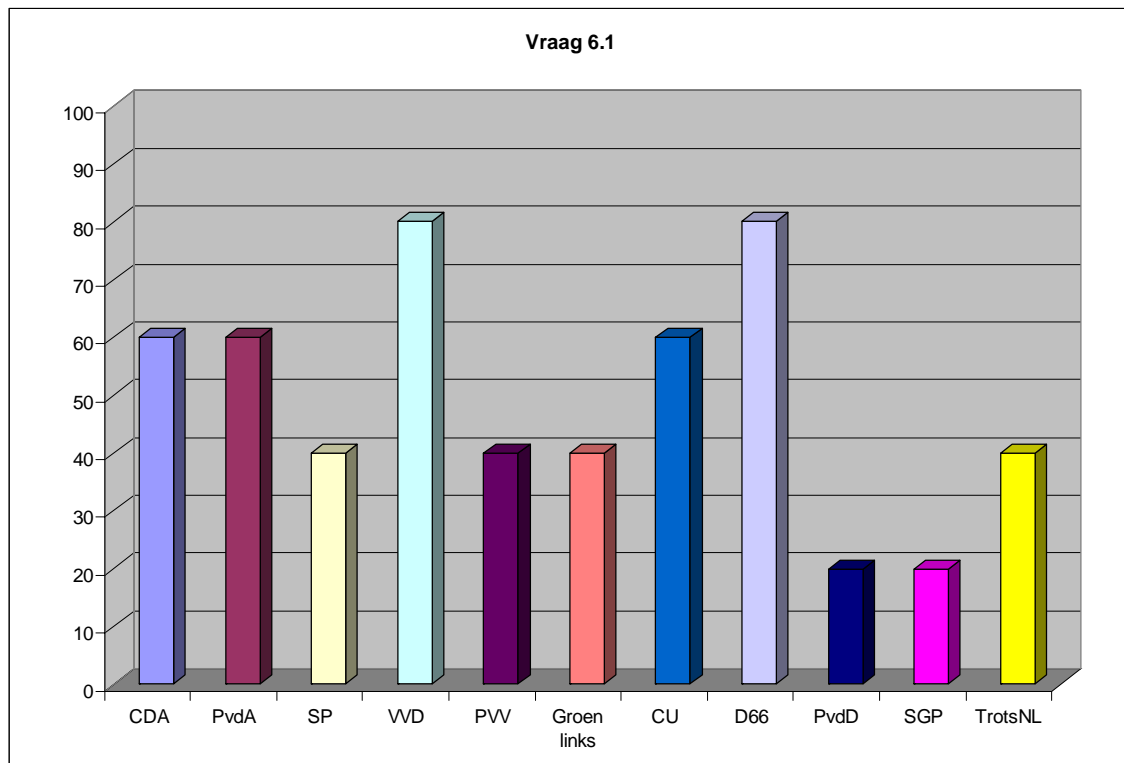

Diagram 9 Vergelijking score op vraag 6.1

VVD en D66 scoren het hoogst op deze vraag. De VVD wil dat de overheid snel de rekening van ondernemers betaalt. Als een (startende) ondernemer een vergunning aanvraagt en de vergunningverlener reageert te traag, wordt de vergunning automatisch verstrekt (lex silencio positivo).

De procedure die moet worden doorlopen voordat met de aanleg van een weg of spoorlijn kan worden gestart, moet verder worden vereenvoudigd. Bedrijven en kennisinstellingen krijgen sneller een vergunning voor kennismigranten.

D66 wil betere service door verbetering openingstijden, bereikbaarheid via telefoon en internet en een snellere afhandeling van vragen. Ook staat in het programma dat de overheid servicenormen voor goede dienstverlening moet opleggen.

Publieke dienstverlening aan burgers

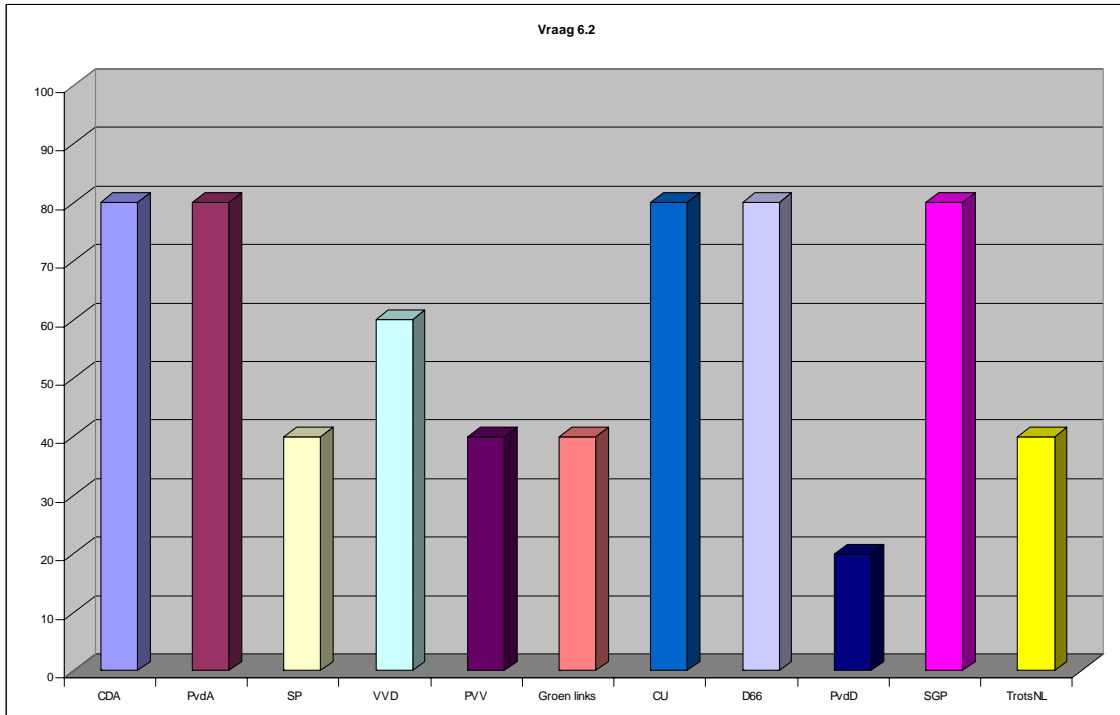

Diagram 10 Vergelijking score op vraag 6.2

Vijf partijen hebben een hoge score bij deze vraag. CDA wil dat burgers via Burgernet per telefoon of internet informatie over criminaliteit of overlast direct bij de politie kunnen melden. Het CDA wil Burgernet zo snel mogelijk landelijk invoeren. Voorts wil CDA dat het proces van indicatiestelling wordt vereenvoudigd. Dat kan door de zorgprofessional en de zorgaanbieder daarin een actieve rol te geven en door de inzet van "slimme" automatiseringssystemen. Dubbele uitvraag van gegevens kan zo worden voorkomen.

PvdA wil dat onderdelen van de AWBZ naar gemeenten gaan, zodat hulp en voorziening bij elkaar komen. Voorts is het voornemen om regelingen voor arbeidsgehandicapten en daarbij behorende indicatiestellingen te stroomlijnen: één loket en indicatiestelling.

De CU streeft naar overheidsdiensten via één loket en onder meer een integrale indicatiestelling voor langdurige zorg. D66 zoekt de verbetering van de dienstverlening onder andere in verkorting van de doorlooptijd en een verbeterde informatievoorziening.

Uit het SGP-programma: De bureaus Jeugdzorg moeten zich minder bezig houden met indicatiestelling, meer met zorgcoördinatie. Het indicatiebesluit wordt afgeslankt en dient minder vaak een vereiste te zijn. Er moet één lokaal loket komen waar een onafhankelijke en integrale indicatiestelling voor zorg, onderwijs, werk en inkomen wordt uitgevoerd.

Toezichtslasten

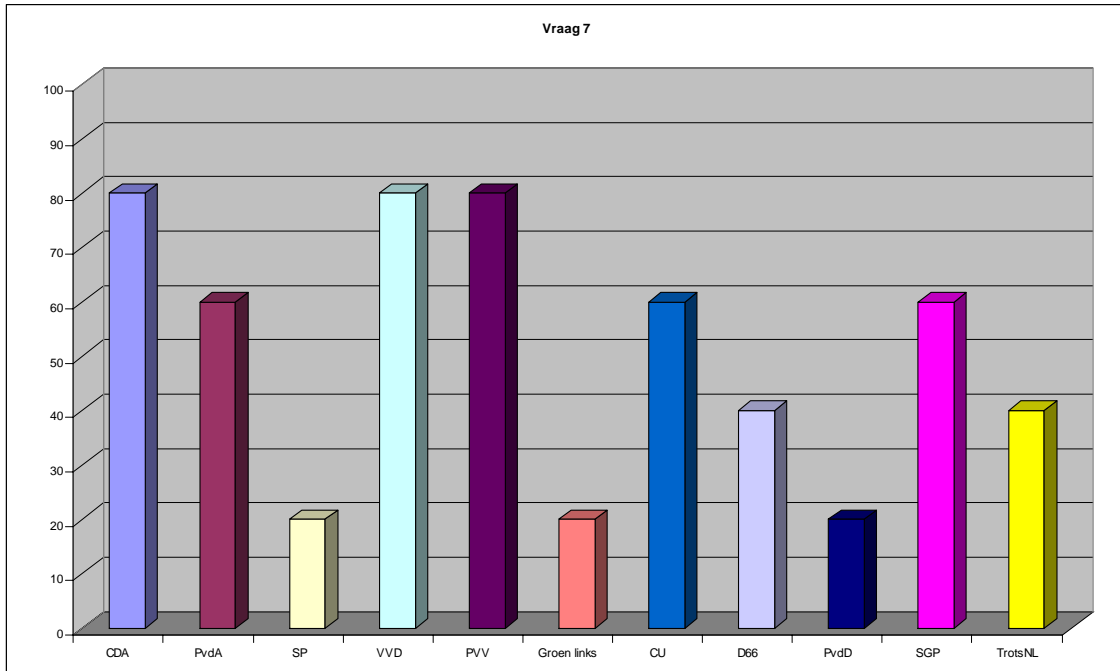

Diagram 11 Vergelijking score op vraag 7

VVD wil toewerken naar één controle- en inspectiedienst en vindt paternalistisch overheids-toezicht op het privéleven van burgers ongepast en verwerpelijk. Anderzijds pleit VVD voor een strenger Europees financieel toezicht.

PVV wil graag minder controles (van de Arbo en de milieudienst). Een bedrijf dat het goed doet, moet hooguit een keer per jaar een controle krijgen. De markttoezichthouders NMa en Opta moeten tot één organisatie worden samengevoegd.

Professionals

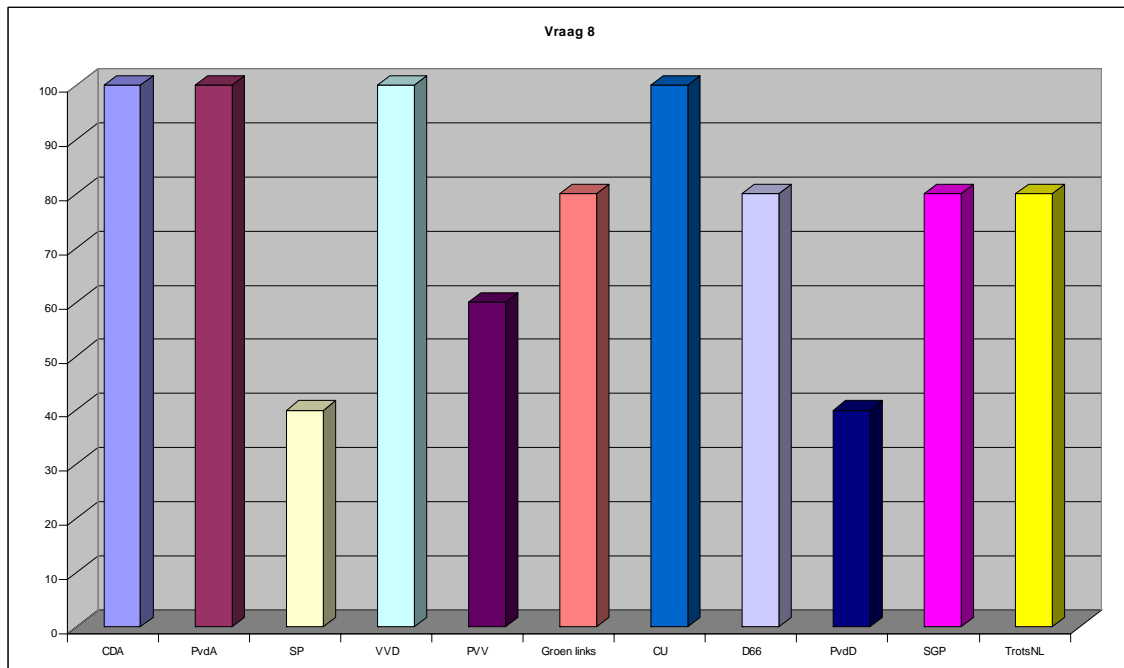

Diagram 12 Vergelijking score op vraag 8

Vier partijen scoren het maximum aantal punten op het 'verminderen van de frustrerende bureaucratie' voor professionals in de zorg, het onderwijs en de politie. De PvdD en de SP geven geen duidelijke concrete voorstellen om de regeldruk voor professionals te verminderen.

Interbestuurlijke lasten

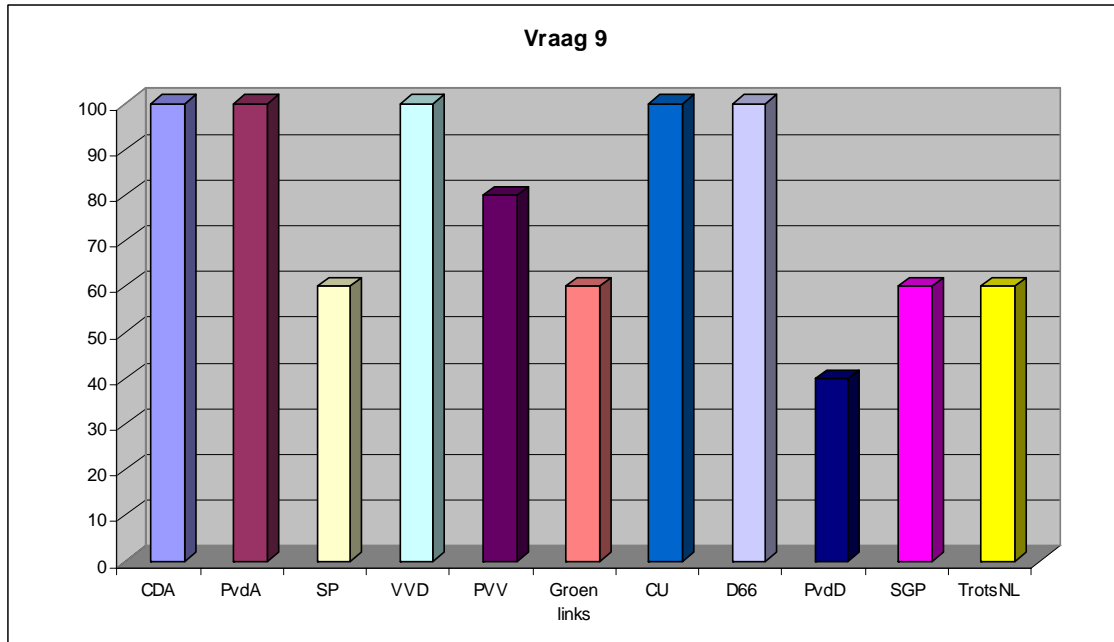

Diagram 13 Vergelijking score op vraag 9

Bij vijf partijen is sprake van inzet op vernieuwing bestuurlijke verhoudingen en het aanpakken van de bestuurlijke drukte. Voorbeelden van voorstellen zijn:

- Samenvoegen WWB, Wajong en WSW en beleggen van de uitvoering bij gemeenten.
- Alle verticale toezichts- en verantwoordingsrelaties en de daaruit voortvloeiende verplichtingen voor decentrale overheden worden drastisch gesaneerd.
- Bestuurders moeten niet voortdurend verantwoording aan elkaar afleggen maar vooral aan de burgers.
- Beperkt takenpakket provincies en beperkte bevoegdheden in medebewind. Provincies nieuwe stijl opschalen tot landsdelen.
- Rijksoverheid houdt zich minder bezig met inrichting en controle van lagere bestuursniveaus.

4. Conclusie

Het onderzoek geeft aanleiding tot het trekken van de volgende algemene conclusies.

1.

VVD schenkt procentueel de meeste aandacht aan de vermindering van regeldruk. VVD wordt gevolgd door CDA, PvdA, CU en D66. 7 van de 11 partijen behalen een score van 55% of hoger.

2.

Bijna alle partijen besteden aandacht aan verminderen van regeldruk. Daarmee wordt het onderwerp op zich breed gedragen, maar voor slechts weinig partijen is het een echt speerpunt. VVD en in iets mindere mate D66 steken boven de andere partijen uit.

3.

De aandacht in de programma's voor het verminderen van regeldruk voor bedrijven is verhoudingsgewijs groter dan die voor het verminderen van regeldruk voor burgers.

4.

Partijen komen in de programma's ook met maatregelen die de lasten zullen verzwaren. Ze geven dat echter niet expliciet in de programma's aan. Ze stellen ook geen compenserende maatregelen voor. Alleen D66 meldt dat dergelijke maatregelen geen nadelige gevolgen mogen hebben voor de concurrentiepositie.

5.

CDA, VVD en PVV hebben meer aandacht voor de toezichtslasten dan de andere partijen.

6.

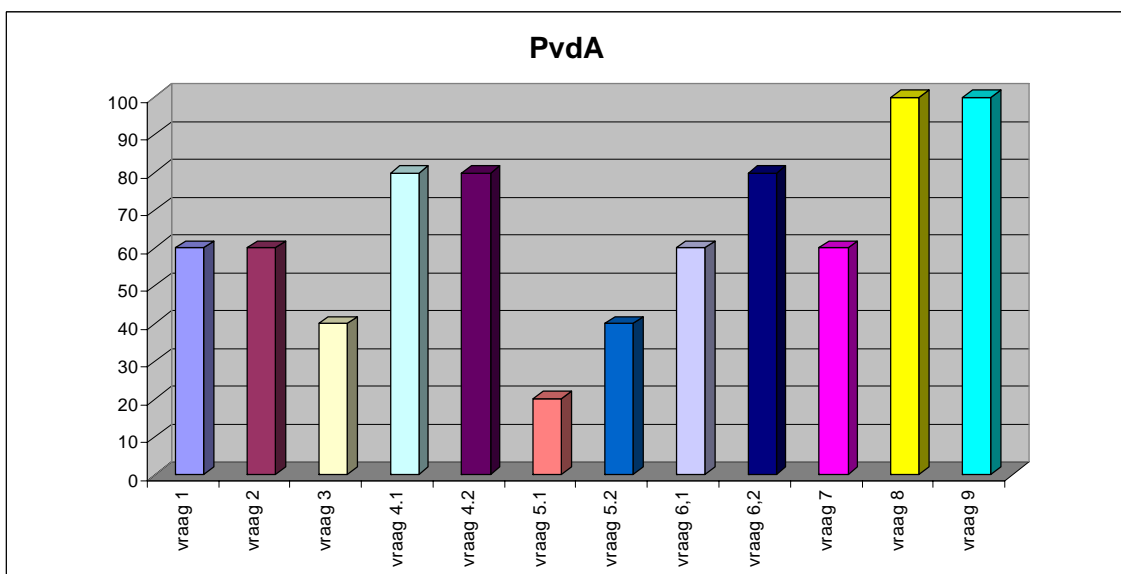
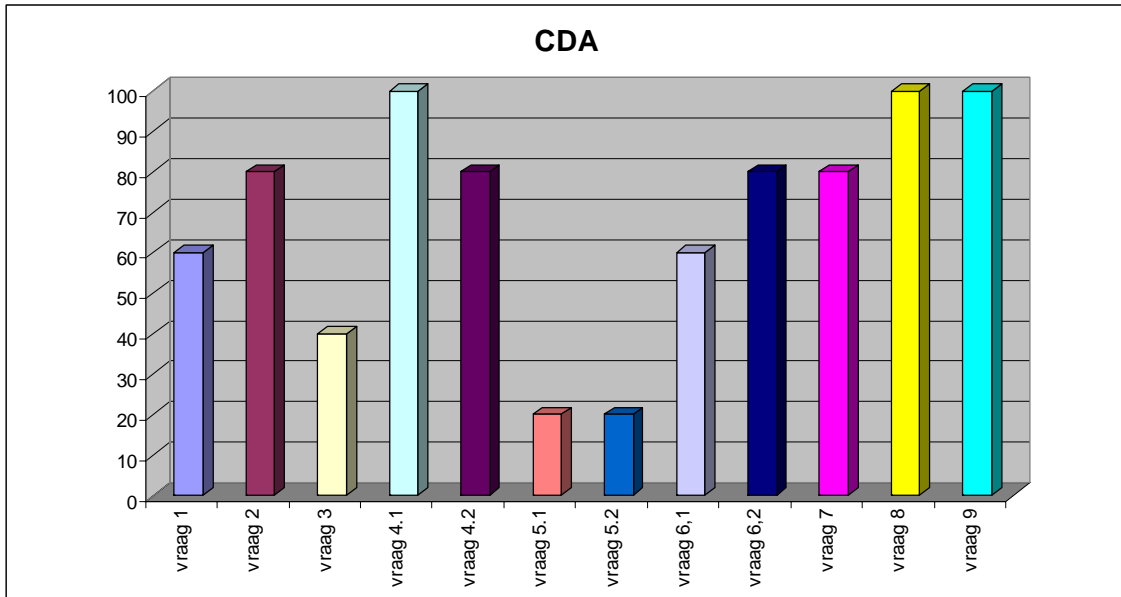
PVV, SP en PvdD besteden in het verkiezingsprogramma relatief weinig aandacht aan regeldruk voor professionals.

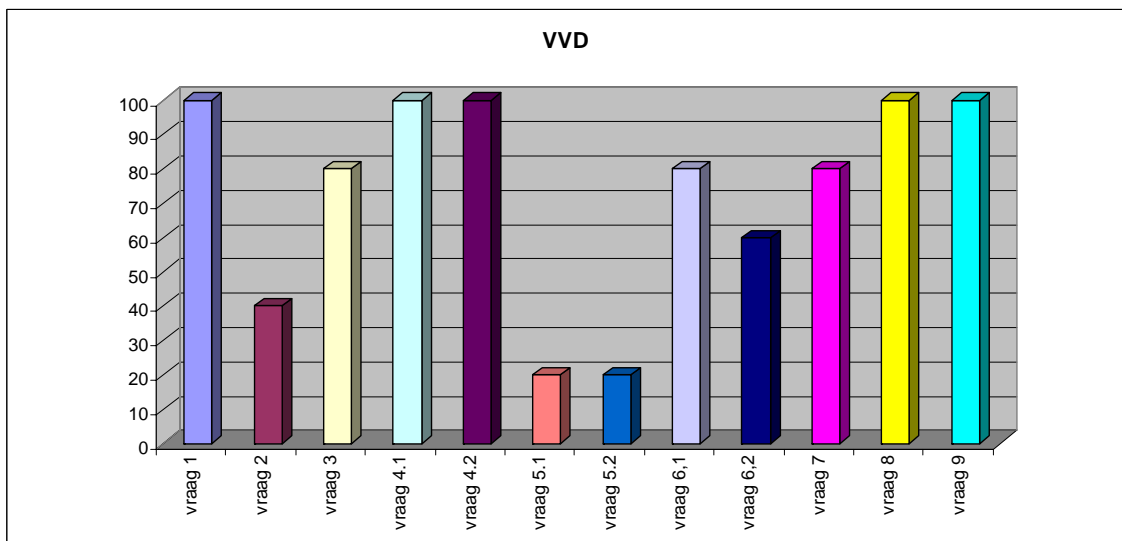
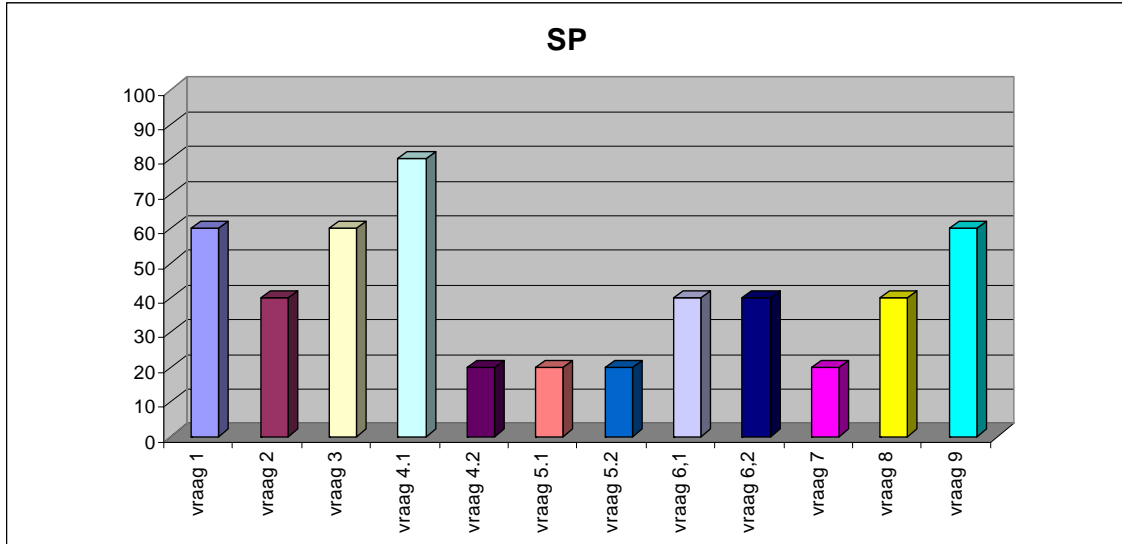
7.

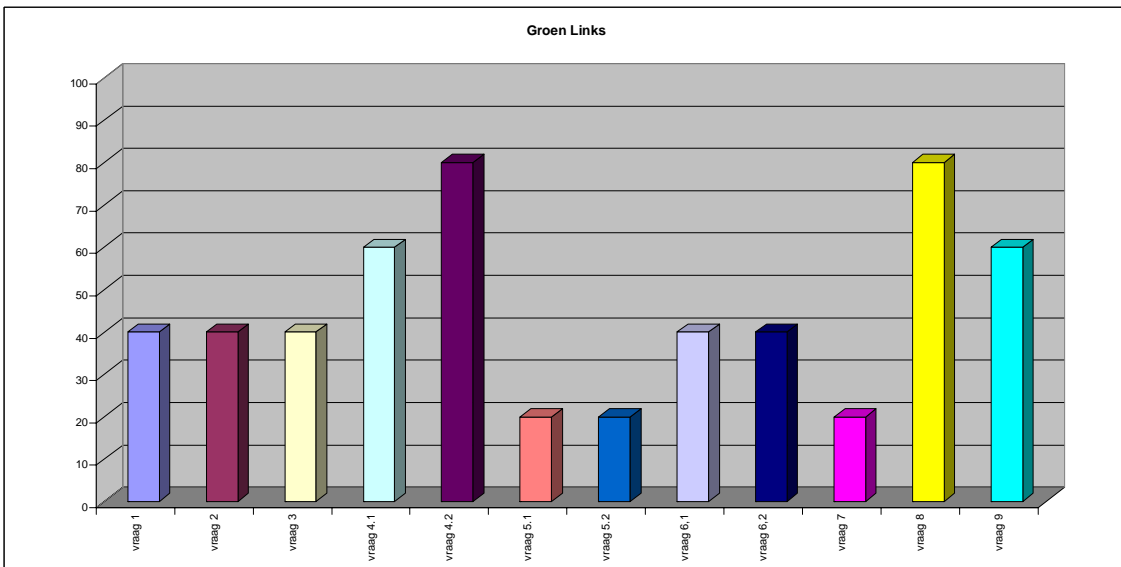
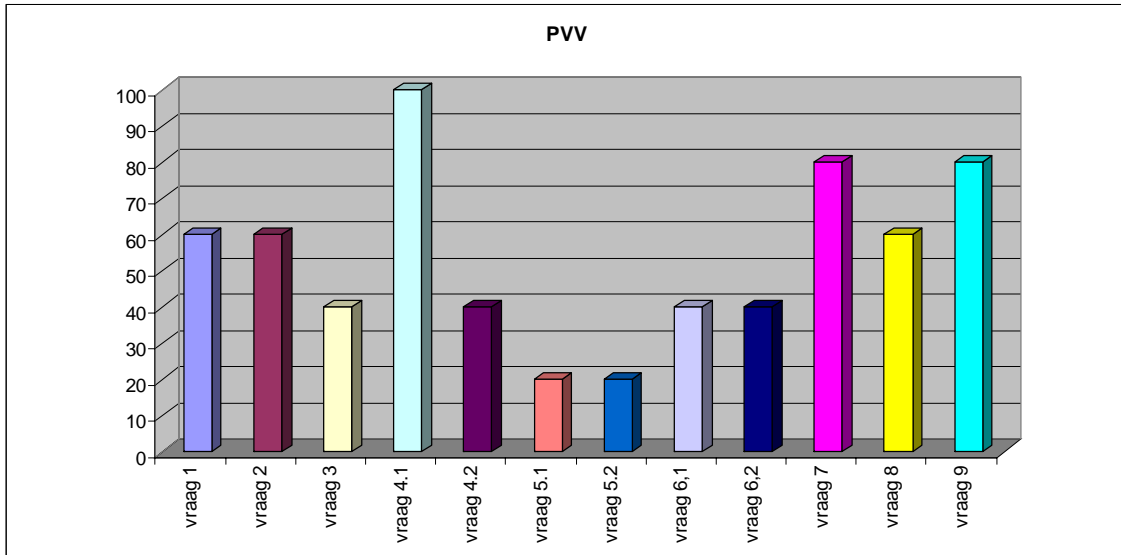
Alle partijen hebben aandacht voor het verminderen van de interbestuurlijke lasten, in het bijzonder CDA, PvdA, VVD, CU en D66.

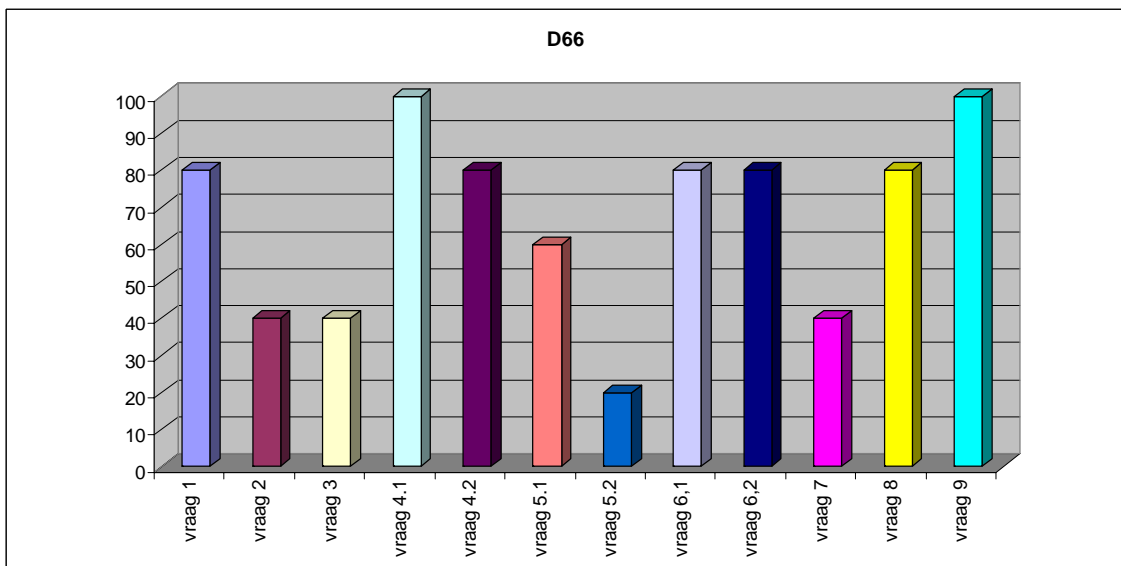
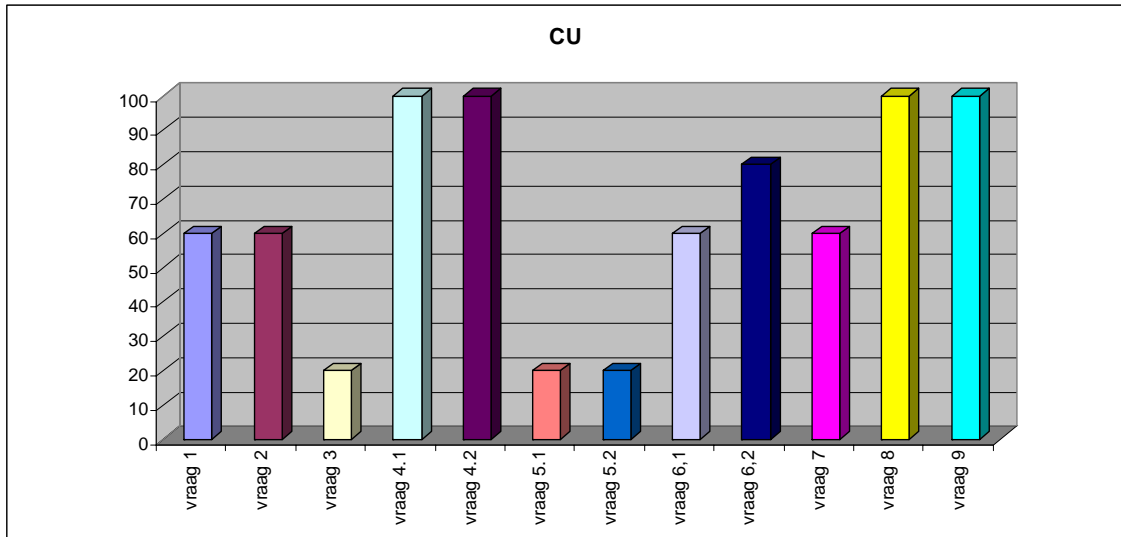
Bijlage

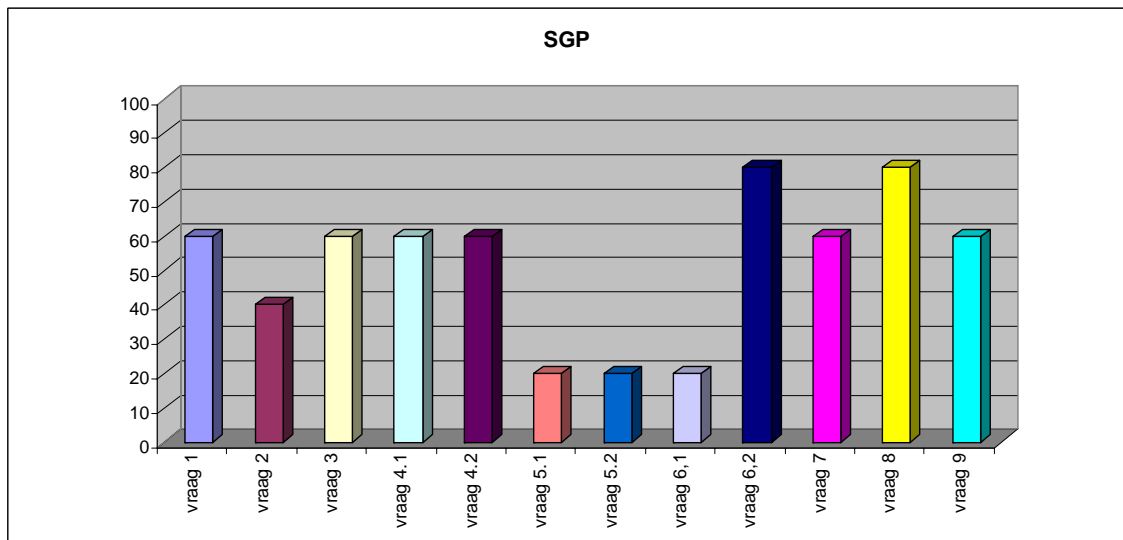
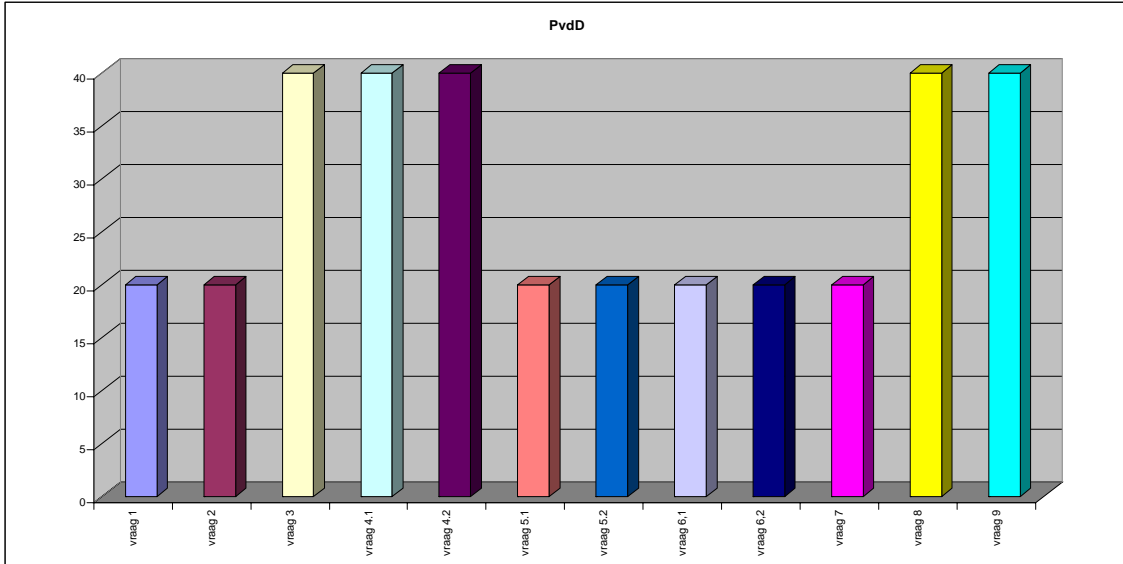
De volgende diagrammen laten zien hoe de 11 politieke partijen scoren op de 9 vragen.

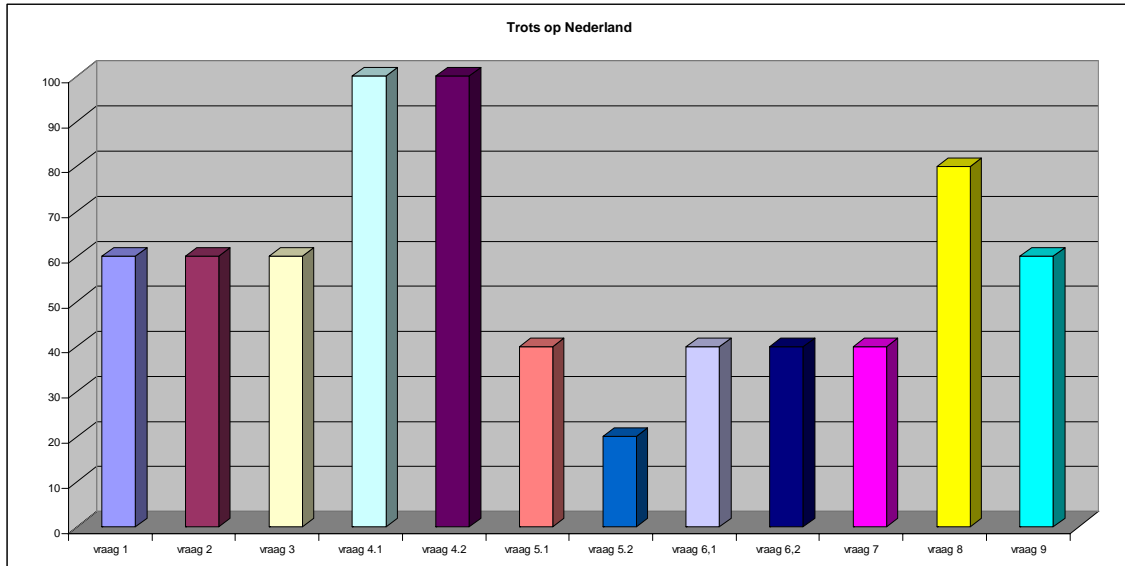

Missie Actal

Actal is een tijdelijk en onafhankelijk adviescollege met als doel een cultuuromslag bij regelgevers te bewerkstelligen. Zij moeten de regeldruk voor bedrijven, burgers, instellingen, professionals en medeoverheden automatisch en blijvend verlichten.

Om de cultuuromslag te bevorderen adviseert Actal de regering en de Staten-Generaal over gevolgen van regeldruk van voorgenomen wet- en regelgeving en over programma's om de bestaande regeldruk te verminderen. Actal ondersteunt regelgevers door onder meer het uitvoeren van projecten die bijdragen aan de beperking van regeldruk.

Het kantoor van Actal is gevestigd aan de Lange Voorhout 58 in Den Haag.

De adresgegevens zijn:

Postbus 16228

2500 BE Den Haag

Telefoon : 070 – 310 86 66

Telefax : 070 – 310 86 79

E-mail : info@actal.nl